

beide patroons tesamen.

Misschien mogen we in dit dubbele patronaat een herinnering zien aan het feit dat de stad was ontstaan door de samenvoeging van twee kleine ambachten aan weerszijden van de Rottemond, elk onder een eigen heer of/en door de samenvoeging van gedeelten van twee parochies. Wij komen hierop nog eens terug.

KERKFABRIEK EN KERKMEESTERS

De zorg voor het onderhoud en het doelmatig functioneren van de parochiekerk van Rotterdam berustte bij de kerkmeesters. Reeds in het oudste keurboek van de stad, dat tot ca. 1410 teruggaat maar dat ook keuren van oudere datum bevat, wordt melding van hen gemaakt. Vanouds waren zij waarschijnlijk de vertegenwoordigers van de parochie die – mogelijk samen met de pastoor – het parochiebestuur hebben gevormd. Vanaf 1461 worden zij, drie in getal, regelmatig met name genoemd; een groot aantal van hen had zitting in een van de magistraatscolleges. Tussen 1555 en 1572 betrof dit hen bijna allemaal ³¹).

De kerkfabriek was een parochiële instelling hetgeen betekende dat ze een openbaar karakter had. Zeker is dat vanaf 1555 de benoeming van de kerkmeesters geschiedde door de Weth; het gebruik van de tijd daarvóór is niet bekend. De kerkmeesters beheerden de inkomsten en uitgaven van de kerkfabriek en zullen omstreeks het midden van de zestiende eeuw wellicht aan het stadsbestuur verantwoording daarvan hebben afgelegd zoals dit na 1572 is gebeurd.

Het woord kerkfabriek komt voor in een akte van 1422 (*fabrica seu luminar(e) ecclesiae de Rotterdamme*); verder is altijd sprake van 'de kerk' ³²). Het fonds bezat nog in de zestiende eeuw weinig rentedragend kapitaal dat in obligaties was belegd maar verkreeg zijn ontvangsten hoofdzakelijk uit huis- en landrenten, die men met de huidige hypotheekrente kan vergelijken.

Er zijn geen registers of lijsten tot ons gekomen, waarin de vaste inkomsten van de kerk worden opgesomd en jaarrekeningen van voor de Reformatie zijn niet bewaard gebleven. We moeten ze min of meer toevallig uit overgeleverde bescheiden zoals stadsrekeningen, keuren, vroedschapsresoluties en belastingkohieren trachten te reconstrueren. We richten eerst de aandacht op inkomsten vanwege de stad. Daarbij vinden we melding gemaakt van de volgende posten: